

Γιάννης Αθ. Ευαγγελάτος, Δικαστής Ανηλίκων

Το Δίκαιο των Ανηλίκων Δραστών

Κατ' άρθρο ερμηνεία - Σχόλια - Εφαρμογές

Το δίκαιο των ανηλίκων δραστών

Το δίκαιο των ανηλίκων δραστών
Γιάννης Ευαγγελάτος

ISBN 978-960-562-339-5

Σύμφωνα με το Ν. 2121/93 για την Πνευματική Ιδιοκτησία απαγορεύεται η αναδημοσίευση και γενικά η αναπαραγωγή του παρόντος έργου, η αποθήκευσή του σε βάση δεδομένων, η αναμετάδοσή του σε ηλεκτρονική ή οποιαδήποτε άλλη μορφή και η φωτοανατύπωσή του με οποιονδήποτε τρόπο, χωρίς γραπτή άδεια του εκδότη.

ΔΗΛΩΣΗ ΕΚΔΟΤΙΚΟΥ ΟΙΚΟΥ

Το περιεχόμενο του παρόντος έργου έχει τύχει επιμελούς και αναλυτικής επιστημονικής επεξεργασίας. Ο εκδοτικός οίκος και οι συντάκτες δεν παρέχουν διά του παρόντος νομικές συμβουλές ή παρεμφερείς συμβουλευτικές υπηρεσίες, ουδεμία δε ευθύνη φέρουν για τυχόν ζημία τρίτου λόγω ενέργειας ή παράλειψης που βασίστηκε εν όλω ή εν μέρει στο περιεχόμενο του παρόντος έργου.

Art Director: Θεόδωρος Μαστρογιάννης
Υπεύθυνος Παραγωγής: Ανδρέας Μενούνος
Φωτοστοιχειοθεσία: Αριστέα Διακουμοπούλου
Παραγωγή: NB Production AM141114M23

NOMIKH BIBLIOTHKH

Μαυρομιάλη 23, 106 80 Αθήνα
Τηλ.: 210 3678 800 • Fax: 210 3678 819
<http://www.nb.org> • e-mail: info@nb.org
Αθήνα: Μαυρομιάλη 2, 106 79 • Τηλ.: 210 3607 521
Πειραιάς: Φίλωνος 107-109, 185 36 • Τηλ: 210 4184 212
Πάτρα: Κανάρη 15, 262 22 • Τηλ.: 2610 361 600
Θεσ/νίκη: Φράγκων 1, 546 26 • Τηλ.: 2310 532 134

member of Europe's 500
dynamic entrepreneurs

© 2014, ΝΟΜΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΑΕΒΕ

Γιάννης Αθ. Ευαγγελάτος
Δικαστής Ανηλίκων

Το δίκαιο των ανηλίκων δραστών

Κατ'άρθρο ερμηνεία - Σχόλια - Εφαρμογές

ΝΟΜΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Juvenile Offenders' Law
Yiannis Evangelatos

ISBN 978-960-562-339-5

COPYRIGHT

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means, without the prior permission of NOMIKI BIBLIOTHIKI S.A., or as expressly permitted by law or under the terms agreed with the appropriate reprographic rights organisation. Enquiries concerning reproduction which may not be covered by the above should be addressed to NOMIKI BIBLIOTHIKI S.A. at the address below.

DISCLAIMER

The content of this work is intended for information purposes only and should not be treated as legal advice. The publication is necessarily of a general nature; NOMIKI BIBLIOTHIKI S.A. makes no claim as to the comprehensiveness or accuracy of the information provided; Information is not offered for the purpose of providing individualized legal advice. Professional advice should therefore be sought before any action is undertaken based on this publication. Use of this work does not create an attorney-client or any other relationship between the user and NOMIKI BIBLIOTHIKI S.A. or the legal professionals contributing to this publication.

NOMIKI BIBLIOTHIKI

23, Mavromichali Str., 106 80 Athens Greece
Tel.: +30 210 3678 800 • Fax: +30 210 3678 819
<http://www.nb.org> • e-mail: info@nb.org

© 2014, NOMIKI BIBLIOTHIKI S.A.

Στη μνήμη του πατέρα μου

*Τα έσοδα από την πώληση του Βιβλίου θα διατεθούν
στα Παιδικά Χωριά SOS και στην
Εταιρεία Προστασίας Ανηλίκων Χανίων*

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Το θεσμικό πλαίσιο του Δικαίου των Ανηλίκων γεννήθηκε με μεγάλη καθυστέρηση, όχι μόνο στην Ελλάδα, αλλά και στην υπόλοιπη Ευρώπη. Δεν είναι τυχαίο ότι οι πρώτες διατάξεις για τους ανηλικούς θεσπίστηκαν στη Μεγάλη Βρετανία εκατό (100) χρόνια μετά από τις διατάξεις περί προστασίας των ζώων ... Υπήρχε τότε διάχυτη η αντίληψη ότι οι ανήλικοι είναι λιγότερο άνθρωποι ... Άποψη που εξακολουθούν κάποιοι και σήμερα να έχουν ...

Αφετηρία της νομοθετικής διεργασίας για την αναμόρφωση του Δικαίου των Ανηλίκων αποτέλεσαν οι εξελίξεις στη διεθνή κοινότητα μετά το 1950, όταν και τέθηκαν σε ισχύ ο Ποινικός Κώδικας και ο Κώδικας Ποινικής Δικονομίας. Οι ραγδαίες πολιτικές, κοινωνικές και οικονομικές μεταβολές σε ορισμένες περιοχές της Ευρώπης, που είχαν ως συνέπεια μετακινήσεις πληθυσμών και εκδήλωση μεταναστευτικών ρευμάτων, δημιούργησαν την ανάγκη για νέες προσεγγίσεις στο επιστημονικό πεδίο αναφορικά με τον κλάδο του Δικαίου Ανηλίκων. Έναυσμα όμως, για την αναμόρφωση της ποινικής νομοθεσίας ανηλίκων με το Ν 3189/2003 και μετέπειτα με το Ν 3860/2010 (Βελτιώσεις της ποινικής νομοθεσίας για τους ανήλικους δράστες), αποτέλεσαν ορισμένα διεθνή κείμενα που υιοθετήθηκαν από τον ΟΗΕ, όπως: οι «Στοιχειώδεις Κανόνες για την Απονομή της Δικαιοσύνης σε Ανηλικούς», γνωστοί και ως Κανόνες του Πεκίνου, το «Πρότυπο Νόμου του ΟΗΕ για το σύστημα της δικαιοσύνης νεαρών ατόμων» και ορισμένες αποφάσεις ή συστάσεις του Συμβουλίου της Ευρώπης για την προστασία ανηλίκων δραστών.

Όλες οι καινοτόμες –για την ελληνική έννομη τάξη– ρυθμίσεις και όλοι οι νέοι θεσμοί που εισήχθησαν έχουν ένα και μόνο στόχο, εδράζονται σε μία και μόνο παραδοχή, επιβάλλουν ένα και μοναδικό κανόνα: Όχι κράτηση, όχι φυλακή για τους ανηλικούς, αλλά αναμορφωτικά μέτρα. Είναι προφανές ότι είναι προτιμότερη η λήψη αναμορφωτικών μέτρων από τον εγκλεισμό του ανήλικου παραβάτη σε «σωφρονιστικό κατάστημα» ή σε κατάσταση κράτησης νέων, δηλαδή σε φυλακή. Μία φυλακή που δεν φυλακίζει μόνο το σώμα του ανηλικού, αλλά κυρίως το μυαλό και την ψυχή του. Μια φυλακή που λειτουργεί ως εφιαλτήριο των ανηλίκων για μια εγκληματική σταδιοδρομία, καθώς όλες οι στατιστικές μελέτες και έρευνες διαπιστώνουν ότι οι ανήλικοι κρατούμενοι, που εγκλείονται σε σωφρονιστικά καταστήματα ακολουθούν στη συνέχεια μια «λαμπρή» εγκληματική δράση ...

Στο βιβλίο αυτό παρουσιάζονται τα κυριότερα άρθρα του δικαίου των ανηλίκων δραστών και οι σχετικές διατάξεις του, όπως ισχύουν σήμερα, αλλά όπου χρειάζεται για την καλύτερη επισκόπηση της συνέχειας του δικαίου, και

στην προϊσχύουσα μορφή τους. Παράλληλα επιχειρείται ένας σχολιασμός και μια προσπάθεια ερμηνείας και αντιμετώπισης των ζητημάτων εφαρμογής των διατάξεων αυτών, οι οποίες κινούνται, αναμφίβολα, προς τη σωστή κατεύθυνση της προσαρμογής της νομοθεσίας μας στο πλαίσιο της διεθνούς πρακτικής και στις δεδομένες πλέον τάσεις σχετικά με την αναμορφωτική και έξω-ιδρυματική μεταχείριση των ανηλικών παραβατών. Διάχυτος, όμως, είναι στο βιβλίο και ο προβληματισμός που συναντά ο εφαρμοστής του δικαίου, ο δικαστής ανηλικών, που καλείται να εναρμονίσει το γράμμα του νόμου στο πνεύμα του δικαίου των ανηλικών, σε μια ψυχρή αίθουσα ενός δικαστηρίου, που πάντοτε πρέπει όμως να έχει και εκπαιδευτικό χαρακτήρα.

Ωστόσο, η υποχρέωση της πολιτείας, η οποία στην προκείμενη περίπτωση ταυτίζεται με τη νομοθετική και εκτελεστική ιδιότητά της, δεν εξαντλείται με το να θεσπίζει νόμους, αλλά να εξασφαλίζει τη σωστή εφαρμογή των νόμων, ιδιαίτερα δε σε έναν τομέα, όπως είναι ο ευαίσθητος τομέας της συμπεριφοράς του κράτους απέναντι στους ανήλικους παραβάτες, που καταδεικνύει το βαθμό πολιτισμού μιας χώρας. Ο σημαντικός λογοτέχνης μας Εμμανουήλ Ροΐδης έλεγε ότι στην Ελλάδα πρέπει να θεσπισθεί ένας νόμος που να επιτάσσει την εφαρμογή όλων των υπόλοιπων νόμων! Άλλωστε, παραφράζοντας μία γνωστή φράση, θα μπορούσε να λεχθεί ότι: «Νόμοι υπάρχουν!», δεν εφαρμόζονται όμως ... Εξάλλου, δεν αρκούν μόνο νομοθετήματα, τα οποία διαχέονται από προτάσεις, συστάσεις και κατευθυντήριες αρχές. Δεν φτάνει να έχουμε καινοτόμες ρυθμίσεις και λύσεις. Πρέπει αυτοί οι νόμοι που προβλέπουν και αντιμετωπίζουν σημαντικά θέματα να μπορούν και να εφαρμοστούν. Και για να εφαρμοστούν είναι αναγκαίο να υπάρξει και ουσιαστική ενίσχυση των διαφόρων υπηρεσιών, ιδιαίτερα των υπηρεσιών ανηλικών, αλλά και των άλλων υπηρεσιών του δικαστικού και του σωφρονιστικού μας συστήματος, αλλά και μέριμνα για τη λειτουργία προγραμμάτων επικεντρωμένων στα προβλήματα των ανηλικών, ώστε να αντιμετωπιστεί αποτελεσματικά η παραβατικότητα των ανηλικών.

Και βέβαια ακόμα και τότε θα παραμένει άλυτο ένα σημαντικό κοινωνικό πρόβλημα, η αντιμετώπιση των αιτίων που ωθούν τους νέους σε παραβατική ή αποκλίνουσα συμπεριφορά, η οποία σχετίζεται άμεσα με την απαξίωση της οικογένειας ως θεσμού. Οι ανήλικοι ρέπουν στην παραβατικότητα, επειδή μεγαλώνουν πολλές φορές σε ένα άγονο και στείρο περιβάλλον. Αν οι γονείς μπορούσαν να ανταποκριθούν στο λειτούργημά τους, δε θα υπήρχε ανάγκη θέσπισης ολόκληρης της ποινικής νομοθεσίας ανηλικών, αλλά θα αρκούσε μόνο η διάταξη του άρθρου 360 του ΠΚ για την παραμέληση εποπτείας ανηλικού από τους γονείς, για τις περιπτώσεις που τα παιδιά επανειλημμένα θα τελούσαν παραβάσεις. Δεν μπορούμε να αποδίδουμε ευθύνες στους ανήλικους παραβάτες όταν έρχονται ενώπιόν μας, προτού κοιτάξουμε κατάματα τους ίδιους μας τους εαυτούς. Ο Άλφρεντ Άντλερ, ο μεγάλος αυτός ψυχολόγος, έλεγε ότι κάθε

λάθος του ανηλίκου οφείλεται σε ένα αντίστοιχο σφάλμα του γονέα του. Και δεν αναφερόταν μόνο στις διαλυμένες οικογένειες, αλλά σε όλες τις οικογένειες, ακόμα και τις πιο δεμένες, αφού οι ανήλικοι μπορούν «να πνιγούν» τόσο από την παγερή αδιαφορία των γονέων τους, όσο όμως και από τον ασφυκτικό εναγκαλισμό τους. Έχουμε ξεχάσει το χρυσό κανόνα του μέτρου και από το ένα άκρο έχουμε φτάσει στο άλλο. Από το ρητό «το ξύλο βγήκε από τον παράδεισο», βάσει του οποίου μεγάλωναν κάποτε τα παιδιά, φτάσαμε σήμερα στην απόλυτη ασυδοσία, όπου τα παιδιά έχουν τόσες ελευθερίες, που πλέον έχουν στερηθεί τη χαρά της ανυπακοής ... Ας επαναπροσδιορίσουμε, λοιπόν, το θεσμό της οικογένειας, ας ανταποκριθούμε στις ανάγκες του ρόλου μας ως γονείς, ας αναθεωρήσουμε τις προτεραιότητές μας αφιερώνοντας χρόνο και όχι μόνο χρήμα στα παιδιά μας και ύστερα από όλα αυτά να αναζητήσουμε ευθύνες από τους ανηλίκους και να αποδώσουμε το «Δίκαιο» των ανηλίκων δραστών ... Άλλωστε, τα παιδιά ουδέποτε ζήτησαν να γεννηθούν και επομένως δεν θα έπρεπε να είναι υπεύθυνα για τις πράξεις τους ...

Χανιά, Αύγουστος 2014
Γιάννης Αθ. Ευαγγελάτος

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ.....	XI
ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ	XIX

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ ΠΟΙΝΙΚΟΣ ΚΩΔΙΚΑΣ - ΓΕΝΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

Άρθρο 121 Ορισμοί	1
Άρθρο 122 Αναμορφωτικά μέτρα	5
Άρθρο 123 Θεραπευτικά μέτρα	17
Άρθρο 124 Μεταβολή ή άρση μέτρων	22
Άρθρο 125 Διάρκεια μέτρων.....	25
Άρθρο 126 Ανήλικοι ποινικώς ανεύθυνοι	27
Άρθρο 127 Ανήλικοι ποινικώς υπεύθυνοι	29
Άρθρο 128 Πταίσματα ανηλίκων	33
Άρθρο 129 Απόλυση υπό όρο	34
Άρθρο 129Α Απόλυση ανηλίκων υπό τον όρο του κατ' οίκον περιορισμού με ηλεκτρονική επιτήρηση.....	42
Άρθρο 130 Εκδίκαση μετά τη συμπλήρωση του δέκατου όγδοου έτους	47

Άρθρο 131	
Έναρξη εκτέλεσης της απόφασης μετά τη συμπλήρωση του δέκατου όγδοου έτους	51
Άρθρο 132	
Συρροή.....	53
Άρθρο 133	
Νεαροί ενήλικες	57

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ
ΔΙΑΣΠΑΡΤΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ
ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΑΝΗΛΙΚΟΥΣ ΣΤΟΝ ΠΟΙΝΙΚΟ ΚΩΔΙΚΑ

Άρθρο 18	
Διείρεση των αξιόποινων πράξεων	61
Άρθρο 51	
Ποινές στερητικές της ελευθερίας	62
Άρθρο 54	
Περιορισμός σε ειδικό κατάστημα κράτησης νέων	64
Άρθρο 360	
Παραμέληση της εποπτείας ανηλίκου	66

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ
ΠΟΙΝΙΚΗ ΔΙΚΟΝΟΜΙΑ

Άρθρο 1	
Ποινικά δικαστήρια	69
Άρθρο 45Α	
Αποχή από ποινική δίωξη ανηλίκου.....	70
Άρθρο 113	
Δικαστήριο Ανηλίκων	76
Άρθρο 130	
Αρμοδιότητα σε περίπτωση συμμετοχής.....	83

Άρθρο 239	
Σκοπός της ανάκρισης	88
Άρθρο 242	
Αυτόφωρο έγκλημα.....	89
Άρθρο 282	
Προσωρινή κράτηση και περιοριστικοί όροι.....	91
Άρθρο 340	
Προσωπική εμφάνιση του κατηγορουμένου	99
Άρθρο 486	
Έφεση κατά της αθωωτικής απόφασης.....	103
Άρθρο 488	
Έφεση εναντίον καταδικαστικής απόφασης:	
α) Από τον πολιτικώς ενάγοντα	105
Άρθρο 489	
β) Από τον κατηγορούμενο και τον εισαγγελέα	106
Άρθρο 490	
γ) Ιδίως από τον εισαγγελέα.....	108
Άρθρο 574	
Τρόπος τήρησης του ποινικού μητρώου	109
Άρθρο 578	
Καταστροφή δελτίων ποινικού μητρώου	111

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

ΣΥΝΤΑΓΜΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ - ΚΩΔΙΚΕΣ

Άρθρο 96 Συντ.	115
Άρθρο 4 Ν 1756/1988	
Συγκρότηση των δικαστηρίων - τμήματα.....	118
Άρθρο 26 Ν 1756/1988	
Ανακριτές και δικαστές ανηλίκων	120

Άρθρο 12 Σ.Κ.
Νεαροί κρατούμενοι 123

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ
ΑΡΜΟΔΙΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΑΝΗΛΙΚΩΝ

I. Υπηρεσίες Επιμελητών Ανηλίκων 127
II. Εταιρείες Προστασίας Ανηλίκων 130
ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΔΙΚΗΣ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ ΑΝΗΛΙΚΩΝ 137
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ 139
ΑΛΦΑΒΗΤΙΚΟ ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ..... 141

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

ΑΚ	Αστικός Κώδικας
ΑΠ	Άρειος Πάγος
Ε.Π.Α.	Εταιρεία Προστασίας Ανηλίκων
ΕΣΔΑ	Ευρωπαϊκή Σύμβαση Δικαιωμάτων του Ανθρώπου
ΚΠΔ	Κώδικας Ποινικής Δικονομίας
Ν	Νόμος
ΝΔ	Νομοθετικό Διάταγμα
ΝοΒ	Νομικό Βήμα
ΑΠ ΟΛ	Ολομέλεια Αρείου Πάγου
παρ.	Παράγραφος
ΠΔ	Προεδρικό Διάταγμα
ΠΚ	Ποινικός Κώδικας
ΠοινΔικ	Ποινική Δικαιοσύνη (περιοδικό)
ΠοινΧρ	Ποινικά Χρονικά (περιοδικό)
Πλογ	Ποινικός Λόγος (περιοδικό)
Σ.Κ.	Σωφρονιστικός Κώδικας
Συμβ.	Συμβούλιο
ΤΝΠ	Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών

Άρθρο 129Α

Απόλυση ανηλίκων υπό τον όρο του κατ' οίκον περιορισμού με ηλεκτρονική επιτήρηση

1. Ανήλικοι οι οποίοι καταδικάσθηκαν σε ποινή περιορισμού σε ειδικό κατάστημα κράτησης νέων, μπορούν, κατόπιν αιτήσεώς τους, να απολυθούν υπό τον όρο του κατ' οίκον περιορισμού με ηλεκτρονική επιτήρηση, όπως αυτός ορίζεται στο άρθρο 283Α ΚΠΔ, εφόσον έχουν εκτίσει το 1/3 της ποινής τους. Η αίτηση πρέπει να συνοδεύεται με έκθεση της Κοινωνικής Υπηρεσίας του καταστήματος κράτησης και έκθεση της Υπηρεσίας Επιμελητών Ανηλίκων. Στις εκθέσεις αυτές γίνεται ειδική μνεία στο ευρύτερο κοινωνικό περιβάλλον του καταδίκου, με ιδιαίτερη αναφορά στις σχέσεις του με τα πρόσωπα με τα οποία ενδέχεται να συνοικήσει εάν του χορηγηθεί η απόλυση αυτή. Ως ποινή που εκτίθηκε θεωρείται αυτή που υπολογίστηκε ευεργετικά κατά τις ισχύουσες διατάξεις.

2. Η απόλυση υπό τον όρο του κατ' οίκον περιορισμού με ηλεκτρονική επιτήρηση δεν μπορεί να χορηγηθεί, αν ο ανήλικος δεν έχει παραμείνει σε ειδικό κατάστημα κράτησης νέων για χρονικό διάστημα ίσο με το ένα πέμπτο (1/5) της ποινής του.

3. Η απόλυση υπό τον όρο του κατ' οίκον περιορισμού με ηλεκτρονική επιτήρηση μπορεί να ανακληθεί, όταν ο ανήλικος δεν συμμορφώνεται με τις υποχρεώσεις που του επιβλήθηκαν και πιθανολογείται ότι ενόψει της βαρύτητας της παράβασης των υποχρεώσεών του, του τρόπου και των εν γένει συνθηκών που αυτή συντελέσθηκε, δεν παρέχει την προσδοκία ότι στο μέλλον θα τηρήσει τις υποχρεώσεις του. Σε περίπτωση ανάκλησης, ο χρόνος από την απόλυση έως τη νέα σύλληψη δεν υπολογίζεται στην εκτιθείσα ποινή. Ο ανήλικος διατηρεί το δικαίωμα να απολυθεί υπό όρο κατ' άρθρο 129.

4. Η απόλυση υπό τον όρο του κατ' οίκον περιορισμού με ηλεκτρονική επιτήρηση αίρεται, όταν ο ανήλικος, κατά το χρονικό διάστημα που διαρκεί η εν λόγω απόλυση, τελέσει από δόλο πράξη –που αν την τελούσε ενήλικος θα ήταν πλημμέλημα– για την οποία καταδικάστηκε οποτεδήποτε αμετακλήτως. Σε περίπτωση άρσης, ο χρόνος από την απόλυση έως τη νέα σύλληψη δεν υπολογίζεται στην εκτιθείσα ποινή. Ο ανήλικος διατηρεί το δικαίωμα να απολυθεί υπό όρο κατ' άρθρο 129.

5. Η απόλυση υπό τον όρο του κατ' οίκον περιορισμού με ηλεκτρονική επιτήρηση αίρεται, όταν ο ανήλικος, κατά το χρονικό διάστημα που διαρκεί η εν λόγω απόλυση τελέσει πράξη –που αν την τελούσε ενήλικος θα ήταν κακούργημα– για την οποία καταδικάστηκε οποτεδήποτε αμετακλήτως. Στην περίπτωση αυτή ο χρόνος από την απόλυση έως τη νέα σύλληψη δεν υπολογίζεται στην εκτιθείσα ποινή και ο ανήλικος αποκτά το δικαίωμα να απολυθεί υπό όρο κατ' άρθρο 129, αφού παραμείνει στο ειδικό κατάστημα κράτησης νέων ένα επιπλέον έτος σε σχέση με τα οριζόμενα στο άρθρο 129 παρ. 1 και 4. Δεν εφαρμόζεται το προηγούμενο εδάφιο, εάν κατά το χρόνο που κατέστη η καταδίκη αμετάκλητη, είχε ήδη χορηγηθεί η απόλυση υπό όρο κατ' άρθρο 129 χωρίς να έχει ανακληθεί, με αποτέλεσμα να θεωρείται η ποινή για την οποία χορηγήθηκε η απόλυση ήδη εκτιθείσα κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 129 παρ. 7. Εάν κατά το χρόνο που κατέστη η καταδίκη αμετάκλητη, είχε ήδη χορηγηθεί η απόλυση υπό όρο κατ' άρθρο 129, χωρίς όμως να έχει παρέλθει το χρονικό διάστημα που αναφέρεται στο άρθρο 129 παρ. 7, τότε αίρεται η χορηγηθείσα απόλυση κατ' άρθρο 129 και ο κατάδικος αποκτά το δικαίωμα να απολυθεί υπό όρο κατ' άρθρο 129, αφού παραμείνει στο ειδικό κατάστημα κράτησης νέων ένα επιπλέον έτος σε σχέση με τα οριζόμενα στο άρθρο 129 παρ. 1 και 4.

6. Αντίστοιχα ισχύουν οι διατάξεις των άρθρων 110Β παρ. 3 και 7, 110Γ παρ. 1 εδάφιο τρίτο και παρ. 3 εδάφιο τρίτο, 129 παρ. 2 εδάφιο πρώτο και τρίτο, παρ. 4 εδάφιο πρώτο, παρ. 5 εδάφιο πρώτο, παρ. 8 και 10.

Σημείωση: Το άρθρο 129Α προστέθηκε με το άρθρο 1 παρ. Β Ν 4205/2013, ΦΕΚ Α' 242/6.11.2013.

Ερμηνεία

Κατά το άρθρο 283Α ΚΠΔ, όπως αυτό προστέθηκε με το άρθρο 2 παρ. ΣΤ Ν 4205/2013, ΦΕΚ Α' 242/6.11.2013, ως «κατ' οίκον περιορισμός» νοείται η επιβολή στον κατηγορούμενο της υποχρέωσης να μην εξέρχεται από συγκεκριμένο και ειδικά ορισμένο στη διάταξη του ανακριτή κτίριο ή σύμπλεγμα κτιρίων, που αποδεδειγμένα συνιστά τον τόπο διαμονής ή κα-

τοικίας του. Για το σκοπό αυτόν ο κατηγορούμενος επιτηρείται με τη χρήση πρόσφορων ηλεκτρονικών μέσων. Ο κατηγορούμενος υποχρεούται να μην επεμβαίνει ή επιδρά καθ' οιονδήποτε τρόπο στα ηλεκτρονικά μέσα και στα συναφή με την επιτήρηση δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα. Αρμόδια υπηρεσία παρακολουθεί και καταγράφει μέσω συστήματος γεωεντοπισμού μόνο τη γεωγραφική θέση του κατηγορούμενου και τηρεί σχετικό αρχείο. Βασική προϋπόθεση είναι να έχει εκτίσει ο ανήλικος το 1/3 της ποινής του, έστω και αν αυτή υπολογίζεται ευεργετικά με τις σχετικές διατάξεις που ισχύουν και σε κάθε περίπτωση να έχει παραμείνει στο ειδικό κατάστημα κράτησης νέων για χρονικό διάστημα ίσο με το ένα πέμπτο (1/5) της ποινής του. Ο ελάχιστος πραγματικός χρόνος κράτησης δηλαδή πρέπει να είναι το 1/5 της ποινής του για να μπορεί να κάνει αίτηση. Η αίτηση πρέπει να συνοδεύεται με έκθεση της Κοινωνικής Υπηρεσίας του καταστήματος κράτησης και έκθεση της Υπηρεσίας Επιμελητών Ανηλίκων. Ο νομοθέτης, λοιπόν, κάνει λόγο για δύο εκθέσεις μη αρκούμενος στην έκθεση του κοινωνικού λειτουργού του καταστήματος κράτησης. Σημαντικό ρόλο παίζουν και τα πρόσωπα που ενδεχομένως συνοικήσει ο ανήλικος, για αυτό και είναι απαραίτητη και η έκθεση από την Υπηρεσία Επιμελητών Ανηλίκων, που θα αναφέρεται κατά πόσο μπορούν να ανταποκριθούν στην ιδιόμορφη αυτή κατάσταση, δεδομένου του χρόνου που θα δαπανά ο ανήλικος στην οικία του. Αν ο ανήλικος δεν συμμορφωθεί με τις υποχρεώσεις που του επιβλήθηκαν και αν πιθανολογείται ότι και στο μέλλον δεν θα τις τηρήσει, τότε η απόλυση υπό τον όρο του κατ' οίκον περιορισμού με ηλεκτρονική επιτήρηση μπορεί να ανακληθεί. Εξαρτάται δηλαδή από την παράβαση της υποχρέωσής του, από τη βαρύτητα αυτής, τον τρόπο που συντελέστηκε και πάντοτε σε συνάρτηση ότι και στο μέλλον δεν φαίνεται πιθανό ο ανήλικος να τηρήσει τις υποχρεώσεις του. Άρση της απόλυσης υπό τον όρο του κατ' οίκον περιορισμού με ηλεκτρονική επιτήρηση έχουμε όταν ο ανήλικος, κατά το χρονικό διάστημα που διαρκεί η απόλυση, τελέσει από δόλο πράξη - που αν την τελούσε ενήλικος θα ήταν πλημμέλημα ή κακούργημα για την οποία καταδικάστηκε οποτεδήποτε αμετακλήτως. Σε περίπτωση ανάκλησης ή άρσης, ο χρόνος από την απόλυση έως τη νέα σύλληψη δεν υπολογίζεται στην εκτιθείσα ποινή. Ο ανήλικος διατηρεί το δικαίωμα να απολυθεί υπό όρο κατ' άρθρο 129. Αν όμως κατά το χρονικό διάστημα που διαρκεί η απόλυση τελέσει κακούργημα, ο ανήλικος αποκτά το δικαίωμα να απολυθεί υπό όρο κατ' άρθρο 129, αφού παραμείνει στο ειδικό κατά-

στημα κράτησης νέων ένα επιπλέον έτος σε σχέση με τα οριζόμενα στο άρθρο 129 παρ. 1 και 4. Ο ανήλικος επιτρέπεται να βρίσκεται προκαθορισμένες ώρες της ημέρας εκτός του τόπου του κατ' οίκον περιορισμού του αποκλειστικά για λόγους εργασίας, εκπαίδευσης ή επαγγελματικής κατάρτισης, συμμετοχής του σε εγκεκριμένο πρόγραμμα συντήρησης ή απεξάρτησης από ναρκωτικές ουσίες ή αλκοόλ ή και εκπλήρωσης των υποχρεώσεων που του έχουν επιβληθεί. Οι ώρες απουσίας του καταδίκου από τον τόπο του κατ' οίκον περιορισμού του και το σύνολο των υποχρεώσεων του καθορίζονται είτε με το βούλευμα που διέταξε την απόλυση του είτε μετά τη χορηγηθείσα απόλυση, με διάταξη του Εισαγγελέα Πλημμελειοδικών του τόπου έκτισης της ποινής. Με διάταξή του, ο ίδιος Εισαγγελέας είτε κατόπιν αίτησης του ανηλίκου είτε αυτεπάγγελτα, αποφασίζει για την αλλαγή του τόπου του κατ' οίκον περιορισμού, την τροποποίηση του προγράμματος των ωρών απουσίας του καταδίκου από αυτόν και την επιβολή ή τροποποίηση των υποχρεώσεων του τελευταίου (άρθρο 110Β του ΠΚ). Εάν το Συμβούλιο κρίνει ότι τούτο είναι αναγκαίο, μπορεί να διατάξει την ενώπιον του εμφάνιση του ανηλίκου (110Γ παρ. 1 εδ. γ'). Η απόλυση ανακαλείται οποτεδήποτε με διάταξη του Εισαγγελέα Πλημμελειοδικών του τόπου έκτισης της ποινής κατόπιν αιτήσεως του ανηλίκου (άρθρο 110Γ παρ. 3 του ΠΚ).

Σχόλια - Εφαρμογές

Η νέα αυτή ρύθμιση έχει χαρακτήρα εκούσιας οιονεί εναλλακτικής ποινής και όπως αναφέρεται στην αιτιολογική έκθεση του Ν 4205/2013: Ο θεσμός της απόλυσης υπό τον όρο του κατ' οίκον περιορισμού με ηλεκτρονική επιτήρηση εισάγεται και στο δίκαιο των ανηλίκων. Λόγω της ανηλικότητας των δραστών, το σύνολο των ρυθμίσεων διέπεται από την αρχή της επιείκειας. Ο ανήλικος έχει το δικαίωμα να απολυθεί υπό τον όρο του κατ' οίκον περιορισμού με ηλεκτρονική επιτήρηση νωρίτερα σε σχέση με τους ενηλίκους. Η υποχρεωτική έκθεση τόσο της κοινωνικής υπηρεσίας του καταστήματος κράτησης νέων όσο και της Υπηρεσίας Επιμελητών Ανηλίκων έχει στόχο στο να θέσει στη διάθεση του δικαστηρίου ανηλίκων όσο το δυνατόν πληρέστερες πληροφορίες για τον ανήλικο. Επίσης, με τις εκθέσεις τους οι αρμόδιες υπηρεσίες δύνανται να προτείνουν στο δικαστήριο ανηλίκων περιορισμούς και υποχρεώσεις που θα πρέπει να υποβληθούν στο συ-

γκεκριμένο απολυόμενο ανήλικο, προκειμένου να μην τελέσει νέες αξιόποινες πράξεις. Με τον τρόπο αυτό διασφαλίζεται η συστηματικότερη ενασχόληση των αρμοδίων υπηρεσιών με τους ανηλικούς κρατούμενους ήδη από τις πρώτες μέρες του εγκλεισμού τους. Κατά τα λοιπά οι διατάξεις εναρμονίζονται με τη λογική των διατάξεων της απόλυσης υπό τον όρο του κατ' οίκον περιορισμού των ενηλίκων και της απόλυσης υπό όρο για τους ανηλικούς του προηγούμενου άρθρου. Η διαδικασία προμήθειας, εγκατάστασης και λειτουργίας των ηλεκτρονικών και λοιπών τεχνικών μέσων και εξοπλισμών και συστημάτων επιτήρησης, ο τρόπος παρακολούθησης και καταγραφής της γεωγραφικής θέσης των επιτηρουμένων προσώπων, η δαπάνη που θα βαρύνει κάθε επιτηρούμενο πρόσωπο και ο τρόπος καταβολής της, η έναρξη εφαρμογής του μέτρου, το είδος των τηρούμενων πληροφοριών που θα συλλέγονται, η κατοχή και επεξεργασία αυτών θα καθοριστούν με Προεδρικό Διάταγμα το οποίο πρόκειται να εκδοθεί μετά από Πρόταση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και Οικονομικών. Με το ΠΔ 62/2014 ορίστηκε ότι ο θεσμός της ηλεκτρονικής επιτήρησης θα εφαρμοσθεί πιλοτικά για χρονικό διάστημα μέχρι 18 μηνών και θα αφορά μεταξύ άλλων: έως 50 κρατούμενους που έχουν καταδικαστεί σε ποινή περιορισμού και εκτίουν αυτήν στο Ειδικό Κατάστημα Κράτησης Νέων Αυλώνα, οι οποίοι δηλώνουν μόνιμη κατοικία στην Περιφερειακή Ενότητα Αττικής, εξαιρουμένων των νήσων που υπάγονται σε αυτήν. Στους κρατούμενους αυτούς θα εφαρμοστεί σύστημα παρακολούθησης της παραμονής τους στην κατοικία τους και της κίνησής τους εκτός αυτής. Επίσης, στο ίδιο πδ. ορίζεται ότι για την τοποθέτηση της συσκευής επιτήρησης και τη διαχείριση του συστήματος απαιτείται η καταβολή του κόστους λειτουργίας των μέσων ηλεκτρονικής επιτήρησης. Η δαπάνη αυτή βαρύνει τον κρατούμενο και καταβάλλεται σε λογαριασμό Τράπεζας εδρεύουσας στην Ελλάδα, που υποδεικνύει ο ανάδοχος. Το σχετικό παραστατικό κατατίθεται από τον επιτηρούμενο στον εισαγγελέα εκτέλεσης ποινών ή στη διεύθυνση του καταστήματος κράτησης, όπου εκτίει την ποινή ο κατάδικος, οι οποίοι κρατούν αντίγραφο αυτού και αποστέλλουν το πρωτότυπο στην Τριμελή Επιτροπή Εποπτείας του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Σε περίπτωση ολικής ή μερικής αποδεδειγμένης οικονομικής αδυναμίας του επιτηρούμενου να καταβάλει το σύνολο ή μέρος του κόστους λειτουργίας των μέσων ηλεκτρονικής επιτήρησης, αυτό βαρύνει, εν όλω ή εν μέρει, το Δημόσιο. Η κρίση για την οικονομική αδυνα-

μία γίνεται από το αρμόδιο να αποφανθεί για την τοποθέτηση των συσκευών επιτήρησης όργανο, βάσει των στοιχείων που προσκομίζονται από τον αιτούντα. Η τοποθέτηση των συσκευών ηλεκτρονικής επιτήρησης δεν εξαρτάται στην περίπτωση αυτή από την προηγούμενη καταβολή του κόστους λειτουργίας. Η συσκευή επιτήρησης τοποθετείται στο πόδι του επιτηρούμενου πάνω από την περιοχή του αστραγάλου και σε περίπτωση που λόγοι υγείας δεν το επιτρέπουν, τοποθετείται στον καρπό του χεριού. Η συσκευή πρέπει να εκπέμπει διαρκή σήματα στο κέντρο ελέγχου και επιτήρησης με την αναγκαία συχνότητα για την επαρκή παρακολούθηση. Ο ανάδοχος κατά την εφαρμογή της συσκευής ενημερώνει τον επιτηρούμενο για τους όρους λειτουργίας και του χορηγεί επί αποδείξει φυλλάδιο που περιέχει σαφείς και κατανοητές οδηγίες χρήσης και τις σχετικές με αυτές υποχρεώσεις του. Ενδεχομένως να γεννιούνται σκέψεις για την προσβολή της ανθρώπινης αξιοπρέπειας, την προστασία των προσωπικών δεδομένων και του ιδιωτικού βίου ή του ασύλου της κατοικίας, ωστόσο, εκμηδενίζονται από τον εκούσιο χαρακτήρα του περιορισμού κατόπιν αίτησης του ανηλίκου και τη νομοθετική πρόβλεψη περί επεξεργασίας μόνο εκείνων των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που είναι αναγκαία και πρόσφορα για την επίτευξη των σκοπών της ηλεκτρονικής επιτήρησης. Δεν έχουν δοκιμαστεί ακόμη ευρέως στην πράξη οι ως άνω διατάξεις για να διαπιστωθούν τυχόν προβλήματα στην εφαρμογή τους. Σίγουρα στα πλεονεκτήματά τους είναι η αποσυμφόρηση των καταστημάτων κράτησης και συνακόλουθα η εξοικονόμηση πόρων για το κράτος, αλλά και η μη βίαιη απόσπαση του ανήλικου παραβάτη από το οικογενειακό του περιβάλλον.

Άρθρο 130

Εκδίκαση μετά τη συμπλήρωση του δέκατου όγδοου έτους

1. Η διάταξη του άρθρου 127 παρ. 1 εφαρμόζεται και για τους ανήλικους που τέλεσαν αξιόποινη πράξη μετά τη συμπλήρωση του δέκατου πέμπτου έτους της ηλικίας τους και εισάγονται σε δίκη μετά τη συμπλήρωση του δέκατου όγδοου έτους. Στην περίπτωση αυτή τα αναμορφωτικά μέτρα παύουν αυτοδικαίως όταν ο υπαίτιος συμπληρώσει το εικοστό πέμπτο έτος της ηλικίας του. Αν το δικαστήριο κρίνει ότι η επιβολή αναμορφωτικών ή θεραπευτικών μέτρων δεν είναι επαρκής και ότι ο περιορισμός σε ειδικό κατάστημα κράτησης νέων, μολονότι αναγκαίος δεν είναι πλέ-

ον σκόπιμος, μπορεί να επιβάλει την ποινή που προβλέπεται για την πράξη που τελέστηκε, ελαττωμένη σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 83.

Σημείωση: Η παρ. 1 αντικαταστάθηκε ως άνω με το άρθρο 3 παρ. 2 Ν 3860/2010, ΦΕΚ Α΄ 111/12.7.2010.

2. Οι στερητικές της ελευθερίας ποινές που επιβλήθηκαν σύμφωνα με την προηγούμενη παράγραφο δεν συνεπάγονται σε καμία περίπτωση τη στέρηση των πολιτικών δικαιωμάτων ή την παραπομπή σε κατάσταση εργασίας.

3. Κατά γενικό κανόνα οι κατάδικοι αυτοί κρατούνται χωριστά από άλλους ενήλικους καταδίκους.

Σημείωση: Το άρθρο 130 αντικαταστάθηκε ως άνω με την παρ. 11 άρθρ. 1 Ν 3189/2003, ΦΕΚ Α΄ 243/21.10.2003.

Προγενέστερη διάταξη

Άρθρο 130

Εκδίκαση μετά τη συμπλήρωση του δέκατου όγδοου έτους

1. Αν ανήλικος που έχει συμπληρώσει το δέκατο τρίτο έτος της ηλικίας του τέλεσε αξιόποινη πράξη και εισάγεται σε δίκη μετά τη συμπλήρωση του δέκατου όγδοου έτους, το δικαστήριο μπορεί, αντί για περιορισμό σε ειδικό κατάσταση κράτησης νέων, να επιβάλει την ποινή που προβλέπεται για την πράξη που τελέστηκε, ελαττωμένη, σύμφωνα με 11ς διατάξεις του άρθρου 83. Τούτο γίνεται, αν το δικαστήριο κρίνει ότι, αν και ο ποινικός σωφρονισμός του ανηλίκου είναι αναγκαίος, δεν είναι όμως σκόπιμος ο περιορισμός του σε ειδικό κατάσταση κράτησης νέων.

2. Οι στερητικές της ελευθερίας ποινές που επιβλήθηκαν σύμφωνα με την προηγούμενη παράγραφο δεν συνεπάγονται σε καμία περίπτωση τη στέρηση των πολιτικών δικαιωμάτων ή την παραπομπή σε κατάσταση εργασίας.

3. Κατά γενικό κανόνα οι κατάδικοι αυτοί κρατούνται χωριστά από άλλους ενήλικους καταδίκους.

Σημείωση: Το άρθρο 130 αντικαταστάθηκε ως άνω με την παρ. 11 άρθρ. 1 Ν 3189/2003, ΦΕΚ Α΄ 243/21.10.2003.

Ερμηνεία

Ως χρόνος εισαγωγής σε δίκη νοείται ο χρόνος της οριστικής εκδίκασης της υπόθεσης και όχι ο χρόνος επίδοσης της κλήσης για εμφάνιση στο δικαστήριο ή ο χρόνος που ξεκίνησε η δίκη και αναβλήθηκε για κρείσσονες αποδείξεις. Και σε αυτήν την περίπτωση το δικαστήριο επιβάλλει αναμορφωτικά μέτρα, τα οποία παύουν αυτοδικαίως όταν ο δράστης συμπληρώσει το εικοστό πέμπτο έτος της ηλικίας του. Μπορεί, όμως, το δικαστήριο, αν κρίνει ότι η επιβολή αναμορφωτικών ή θεραπευτικών μέτρων δεν είναι επαρκής και ότι ο περιορισμός σε ειδικό κατάσταση κράτησης νέων, δεν είναι πλέον σκόπιμος για έναν ενήλικο, να επιβάλει την ποινή που προβλέπεται για την πράξη που τελέστηκε, ελαττωμένη σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 83 του ΠΚ. Δηλαδή: α) αντί για την ποινή της ισόβιας κάθειρξης επιβάλλεται πρόσκαιρη κάθειρξη τουλάχιστον δέκα ετών, β) αντί για την ποινή της κάθειρξης πάνω από δέκα ετών επιβάλλεται κάθειρξη έως δώδεκα ετών ή φυλάκιση τουλάχιστον δύο ετών, γ) αντί για την ποινή της κάθειρξης έως δέκα ετών επιβάλλεται κάθειρξη έως έξι ετών ή φυλάκιση τουλάχιστον ενός έτους, δ) σε κάθε άλλη περίπτωση, ο δικαστής μειώνει την ποινή ελεύθερα έως το ελάχιστο όριο του είδους της ποινής. Πρέπει δηλαδή το δικαστήριο να κρίνει ότι συντρέχουν σωρευτικά και οι δύο προϋποθέσεις: α) Η επιβολή των αναμορφωτικών ή θεραπευτικών μέτρων δεν αρκεί και β) ο περιορισμός σε ειδικό κατάσταση κράτησης νέων είναι αναγκαίος μεν, αλλά ανώφελος δε, αφού από την προσωπικότητα του δράστη κρίνει ότι αυτός δεν επιδέχεται βελτίωση. Σε καμία περίπτωση δεν θα του επιβληθούν και η παρεπόμενη ποινή της στέρησης των πολιτικών του δικαιωμάτων (άρθρα 59-61 του ΠΚ) ή το μέτρο ασφαλείας του άρθρου 72 του ΠΚ (παραπομπή σε κατάσταση εργασίας). Κατά το δυνατόν γίνεται προσπάθεια από τα καταστήματα κράτησης να τηρείται η διάταξη της παρ. 3 που προβλέπει ότι οι κατάδικοι αυτής της νεαρής ηλικίας κρατούνται χωριστά από τους λοιπούς, προκειμένου να αποφευχθεί η κακή επιρροή τους.

Σχόλια - Εφαρμογές

Με τη διάταξη αυτή, η οποία εφαρμόζεται αυτεπαγγέλτως και υποχρεωτικώς όταν ο δράστης, κατά το χρόνο τέλεσης της πράξης, ήταν ανήλικος και εισάγεται σε δίκη μετά την ενηλικίωση του, παρέχεται ευχέρεια στο

δικαστήριο να επιβάλει στον κατά το χρόνο της εκδίκασης ενηλικιωθέντα την προβλεπόμενη από τον ποινικό νόμο για την πράξη ποινή μειωμένη κατά το άρθρο 83 ΠΚ, αντί του περιορισμού αυτού σε ειδικό κατάστημα κράτησης νέων, εφόσον κρίνει ότι λόγω της ενηλικίωσής του δεν είναι σκόπιμη η επιβολή τέτοιου σωφρονιστικού μέτρου, χωρίς να είναι υποχρεωμένο το δικαστήριο να αιτιολογήσει ειδικά την απόφαση του αυτή επιβολής ποινής (ΑΠ 1021/2013 ΤΝΠ ΝΟΜΟΣ). Στην πράξη, λόγω της καθυστέρησης στην απονομή του Δικαίου και των αναβολών στην εκδίκαση της υπόθεσης, πολλές υποθέσεις εκδικάζονται όταν ο ανήλικος έχει ενηλικιωθεί. Αυτό συμβαίνει αντίθετα με τις διατάξεις του άρθρου 40 παρ. 2 της Διεθνούς Σύμβασης Δικαιωμάτων του Παιδιού, αλλά και του άρθρου 6 παρ. 1 της ΕΣΔΑ που επιβάλλουν την ταχύτερη εκδίκαση των αδικημάτων των ανηλικών και την αποφυγή στις μη αναγκαίες καθυστερήσεις, ώστε να εξασφαλίζεται η αποτελεσματική παιδαγωγική παρέμβαση. Εντούτοις, η διάταξη αυτή λειτουργεί ως μια διέξοδο αποφυγής της επιβολής από το δικαστήριο του περιορισμού σε ειδικό κατάστημα κράτησης, γεγονός τελικά που αποβαίνει προς όφελος των ανηλικών. Και εδώ ο κανόνας είναι η επιβολή αναμορφωτικών μέτρων και μόνο αν κριθεί ότι δεν αρκούν αυτά επιβάλλεται ο περιορισμός σε ειδικό κατάστημα κράτησης νέων κατά τους όρους του άρθρου 127 του ΠΚ ή αν κριθεί ότι θα έπρεπε να επιβληθεί στο δράστη ποινικός σωφρονισμός, ωστόσο αυτός είναι ανεπίδεκτος σωφρονισμού, επιβάλλεται ελαττωμένη ποινή. Αυτονόητο είναι ότι αν το δικαστήριο κρίνει ότι ο περιορισμός σε ειδικό κατάστημα κράτησης νέων δεν είναι ούτε καν αναγκαίος, πρέπει να επιβάλλει αναμορφωτικά μέτρα. Ως προς το ότι συμπερασματικά, σύμφωνα με την ανωτέρω διάταξη, δεν μπορεί να επιβληθεί ποτέ σε ανήλικο δράστη η ισόβια κάθειρξη, αξίζει να σημειωθεί η ελληνική νομοθεσία πλήρως εναρμονίζεται με τις διεθνείς συμβάσεις και ειδικότερα με το άρθρο 37 περ. α' εδ. β' της Διεθνούς Σύμβασης Δικαιωμάτων του Παιδιού. Το γεγονός ότι στην ανωτέρω διάταξη δεν εξαιρούνται ρητά και οι λοιπές παρεπόμενες ποινές, δεν σημαίνει ότι επιτρέπεται να επιβληθούν. Συγκεκριμένα η απαγόρευση άσκησης επαγγέλματος που προβλέπει το άρθρο 67 του ΠΚ ως παρεπόμενη ποινή λόγω του νεαρού της ηλικίας του δράστη δεν θα μπορεί να έχει κανένα πεδίο εφαρμογής. Ούτε φυσικά και η δημοσίευση της καταδικαστικής απόφασης του άρθρου 68 του ΠΚ μπορεί να επιβληθεί από ένα δικαστήριο που δικάζει κεκλεισμένων των θυρών, καθώς κάτι τέτοιο θα ήταν αντιφατικό και αντίθετο με τον παιδαγωγικό σκο-

πό του δικαίου ανηλίκων. Γενικά οι παρεπόμενες ποινές οι οποίες προσβάλλουν την προσωπικότητα και την προσωπική ελευθερία του καταδικασμένου, δεν έχουν θέση κατά τη μεταχείριση των νεαρών δραστών, επειδή δεν συνάδουν με το πνεύμα διαπαιδαγώγησης που κυριαρχεί στο δίκαιο ανηλίκων (βλ. Α. Πιτσελά, Η ποινική αντιμετώπιση της εγκληματικότητας των ανηλίκων, έκδοση ε', σελ. 243). Το ίδιο ισχύει και για τα λοιπά, πλην της παραπομπής σε κατάσταση κράτησης, μέτρα ασφαλείας. Η φύλαξη ακαταλόγιστων εγκληματιών του άρθρου 69 του ΠΚ και η εισαγωγή αλκοολικών και τοξικομανών σε θεραπευτικό κατάσταση του άρθρου 71 του ΠΚ, δεν έχουν περιθώρια εφαρμογής όσο ισχύει το άρθρο 123 του ΠΚ ως ειδικότερη διάταξη. Ομοίως η απέλαση αλλοδαπού του άρθρου 74 του ΠΚ, καλύπτεται από τη διάταξη του άρθρου 129 παρ. 5 του ΠΚ. Η απαγόρευση διαμονής του άρθρου 73 του ΠΚ μπορεί να εφαρμοσθεί σε σπάνιες περιπτώσεις, αν αυτό κριθεί απαραίτητο από το δικαστήριο, όπως και η δήμευση που επιβάλλεται ανεξάρτητα από την καταδίκη ή την αθώωση του κατηγορουμένου αν προκύπτει κίνδυνος της δημόσιας τάξης (άρθρο 76 του ΠΚ). Να σημειωθεί ότι μολονότι δεν προβλέπεται από την ως άνω διάταξη είναι προφανές ότι όταν ένας ανήλικος έχει τελέσει αξιόποινη πράξη πριν από τη συμπλήρωση του δέκατου πέμπτου έτους της ηλικίας του, εισάγεται όμως σε δίκη μετά την ενηλικίωσή του, επιβάλλονται και σε αυτόν μόνον αναμορφωτικά ή θεραπευτικά μέτρα, για την εκτέλεση των οποίων ισχύουν ασφαλώς οι γενικές διατάξεις που ισχύουν και για τους ανηλίκους.

Άρθρο 131

Έναρξη εκτέλεσης της απόφασης μετά τη συμπλήρωση του δέκατου όγδοου έτους

1. Αν ο καταδικασμένος σε περιορισμό σε ειδικό κατάσταση κράτησης νέων συμπλήρωσε το δέκατο όγδοο έτος της ηλικίας του, πριν αρχίσει η εκτέλεση της απόφασης, το δικαστήριο που δίκασε, αν κρίνει ότι ο περιορισμός αυτός δεν είναι σκόπιμος, μπορεί να τον αντικαταστήσει με την ποινή που προβλέπεται στο προηγούμενο άρθρο.

2. Οι παρ. 2 και 3 του προηγούμενου άρθρου ισχύουν και στις περιπτώσεις του άρθρου αυτού.

Η παρούσα έκδοση επιχειρεί να αναπληρώσει την έλλειψη Κώδικα Δικαίου Ανηλίκων, καθώς γίνεται μια κατ' άρθρο ερμηνεία του συνόλου των διάσπαρτων, στο δικαιοκό μας σύστημα, διατάξεων που αφορούν στους ανήλικους παραβάτες. Παράλληλα αντιμετωπίζονται και σχολιάζονται για πρώτη φορά στην ελληνική βιβλιογραφία ζητήματα εφαρμογής του Δικαίου Ανηλίκων στην καθημερινή δικαστηριακή πρακτική από έναν εφαρμοστή του δικαίου, δηλαδή από έναν δικαστή. Ζητήματα που τέθηκαν σε υποθέσεις που εκδίκασαν τα Δικαστήρια Ανηλίκων και απασχολούν στην πράξη τον δικαστή, τον εισαγγελέα, τον δικηγόρο, τον επιμελητή ανηλίκων, αλλά και θέματα που ενδιαφέρουν όσους αγωνιούν για την ορθή αντιμετώπιση του ανηλικού δράστη από την ποινική του δίωξη έως την υφ' όρο απόλυσή του. Διάχυτες σκέψεις σε όλο το βιβλίο που αγγίζουν όσους θεωρούν ότι οι ανήλικοι δεν είναι λιγότερο άνθρωποι, επειδή είναι μικρότεροι σε ηλικία και όσους πιστεύουν ότι στην πραγματικότητα δεν υπάρχουν ανήλικοι παραβάτες, αλλά υπάρχουν παιδιά που στερήθηκαν την αγάπη των γονιών τους και την αποδοχή της κοινωνίας. Ο συγγραφέας είναι Δικαστής Ανηλίκων εδώ και έξι χρόνια, ενώ υπήρξε και για δύο έτη Πρόεδρος της Εταιρείας Προστασίας Ανηλίκων Χανίων.

Τα έσοδα από την πώληση του βιβλίου θα διατεθούν στα Παιδικά Χωριά SOS και στην Εταιρεία Προστασίας Ανηλίκων Χανίων

ISBN: 978-960-562-339-5

14896